

Studiecirkel: Att Återta Makten

Svensk Subsidiaritet

2025

Cirkelledarens Guide: Att Leda Samtal om Systemförändring

Din roll

Cirkelns Struktur (4 Träffar)

Gyllene Regler

Innan du börjar - Vägledning för värdskap

Hur du bjuder in (utan att låta som en sekt)

Rumsförberedelser (den svenska magin)

Ditt första fem minuter (exakt vad du säger)

För cirkelledaren - Konsten att leda svenskar i samtal

Tidsdisciplin (svensk punctualitet är en superkraft)

Hantera klassiska svenska utmaningar

Fyra roller du spelar (och ingen är "experten")

När det blir emotionellt

Den svenska konsensusmagan

Efter cirkeln - Från samtal till samhälle

Avslutningsritualer (för den svenska själen)

Alternativ för fortsatt engagemang

Hur ni delar er lärdom (så att andra kan växa)

När det känns för stort...

Sista ordet (till dig som cirkelledare)

Träff 1: Det Svenska Paradoxen

Inledning (15 min)

Läsning (10 min)

Diskussionsfrågor (45 min)

Hemuppgift

Träff 2: Närhetskompassen

Inledning

Övning: Mappa Makten (60 min)

Diskussion

Träff 3: Vad är Subsidiaritet?

Begreppet

Exempel på Närstyre

Diskussion (45 min)

Träff 4: Från Ord till Handling

Inledning

Kartläggning: Våra Tillgångar (40 min)

Beslut

Avslutning

Cirkelledarens Guide: Att Leda Samtal om Systemförändring

Välkommen. Du håller i verktygslädan för att starta en konversation som Sverige desperat behöver. Denna studiecirkel handlar inte om partipolitik. Den handlar om **systemförståelse**.

Din roll

Du är inte lärare. Du är **trädgårdsmästare**. Din uppgift är inte att sitta på svaren, utan att se till att alla röster får växa.

Cirkelns Struktur (4 Träffar)

1. **Diagnosen:** Varför känns allt så trögt och byråkratiskt?
2. **Kompassen:** Att mäta makt, kunskap och sårbarhet.
3. **Lösningen:** Vad är egentligen subsidiaritet (närstyre)?
4. **Handlingen:** Vad kan vi göra just här, just nu?

Gyllene Regler

- **System, inte personer:** Om någon klagar på ”politiker X”, styr om till ”vilka incitament styr politiker X?”
 - **Laget runt:** Se till att de tysta får utrymme.
 - **Kaffe:** Den viktigaste teknologin för svensk samverkan. Fika är obligatoriskt.
-

Innan du börjar - Vägledning för värdskap

Hur du bjuder in (utan att låta som en sekt)

Sms/mail-mall: > ”Hej [Namn]! Jag håller på att samla några grannar/kollegor för att prata om hur vi kan göra vår vardag bättre – inte genom att klaga, utan genom att tänka nytt kring hur samhället fungerar. Det blir fika, gott sällskap och inga krav att ‘tro på’ något speciellt. Intresserad av ett försök? [Datum] kl [Tid] på [Plats]. Hör av dig om du vill vara med!”

Vad man svarar på vanliga frågor: - ”Är det politik?” - ”Nej, det handlar om att förstå system, inte partier.” - ”Vad kostar det?” - ”Ingenting, förutom att du kanske tar med lite fika.” - ”Jag vet inget om det här...” - ”Perfekt! Då har du inga förutfattade meningar.”

Rumsförberedelser (den svenska magin)

1. **Stolen i cirkel** - ingen huvudända, ingen bakre rad
2. **Fika-station** - kaffe, te, något att knapra på (delat ansvar funkar bra)
3. **Verktyg** - flipchart/papper, pennor, lappar, och **en tystningsknapp** (kan vara en klocka eller bara ”handuppräckning”)
4. **Temperaturen** - svenskar mår bra av 20-22°C, inte för varmt

Ditt första fem minuter (exakt vad du säger)

“Välkommen alla. Tack för att ni kom.

Jag har bjudit hit er för att jag tror att vi behöver börja prata på ett nytt sätt om det som inte fungerar i vår vardag. Inte genom att klaga på personer eller partier, utan genom att titta på *systemen* - hur beslutsfattandet fungerar, var kunskap finns, och hur vi kan bli mer självförsörjande här just där vi bor.

Jag har inga svar. Men jag har några bra frågor som jag tror kan leda någonstans nytt. Och jag har kaffe.

Vi kommer att träffas fyra gånger. Idag börjar vi med att bara konstatera vad som känns knasigt. Nästa gång lär vi oss ett verktyg för att analysera. Tredje gången tittar vi på lösningar. Fjärde gången bestämmer vi något litet som vi faktiskt kan göra.

Det enda som krävs av dig är att du lyssnar och delar det du känner dig bekväm med att dela. Ingen kommer att få hemuppgifter eller bli utfrågad.

Ska vi börja med att alla säger sitt namn och ett ord om hur det känns att vara här i kväll?”

För cirkelledaren - Konsten att leda svenskar i samtal

Tidsdisciplin (svensk punctualitet är en superkraft)

- **Start:** Exakt på utsatt tid (även om bara två har kommit)
- **90-minutersrytmen:**
 - 0-15 min: Check-in + kaffe
 - 15-40 min: Diskussion
 - 40-50 min: Övning/aktivitet
 - 50-85 min: Sammanfattning
 - 85-90 min: Check-out + nästa steg
- **Slut:** Exakt på utsatt tid (folk har barnvakter, bussar)

Hantera klassiska svenska utmaningar

1. “Vi har redan testat det här 1978...”

- **Svar:** “Jag hör att du har erfarenhet. Kan du berätta vad vi kan lära av det försöket så vi inte gör samma misstag?”
- **Omvandla:** Från cynism till erfarenhetskunskap.

2. “Men det är väl lagligt?” (Regeltänk)

- **Svar:** “Absolut, och lagar är viktiga. Men ikväll får vi leka med

frågan: *Om vi kunde ändra en regel - vilken skulle det vara och varför?*

- **Omvandla:** Från compliance till kreativitet.

3. Tystnad är inte ointresse

- Svenskar tänker innan de talar. Vänta 7 sekunder efter en fråga.
- **Tips:** "Ta 30 sekunder tyst tid att tänka innan vi börjar dela."

4. "Jag har ingen åsikt..." (Jantelagen)

- **Lösning:** Använd **lappar** - alla skriver ner tankar först, läser upp anonymt.
- **Fras:** "Det finns inga dumma svar, bara olika perspektiv."

Fyra roller du spelar (och ingen är "experten")

1. **Tidsväktaren** - "Vi har 10 minuter kvar på denna punkt"
2. **Sammanfattaren** - "Så det jag hör är att flera säger..."
3. **Främjaren** - "Vem har vi inte hört från än?"
4. **Kopplaren** - "Det Lars sa om skolan påminner mig om vad Anna sa om vården..."

När det blir emotionellt

- Svenskar blir sällan högljudda, men kan bli tysta av ilska/sorg
- **Fras:** "Det här är ett viktigt ämne som rör många. Låt oss ta en paus och dricka lite vatten."
- **Regel:** Vi diskuterar system, inte personer. Om någon nämner "politiker X" - "Vilket system tror du skapar incitament för politiker X att göra så?"

Den svenska konsensusmagin

1. **Första varvet:** Alla får säga vad de tycker utan diskussion
 2. **Andra varvet:** "Vilka teman hör ni?"
 3. **Tredje varvet:** "Kan vi enas om att X är ett problem vi vill adressa?"
 4. **Slutsats:** "Så vår gemensamma förståelse i kväll är..."
-

Efter cirkeln - Från samtal till samhälle

Avslutningsritualer (för den svenska själen)

Det sista mötet: 1. **Gå igenom "Skattkartan"** - se vilka resurser ni faktiskt har 2. **Välj EN sak** att göra inom 30 dagar (liten, konkret, möjlig) 3. **Skriv ett "30-dagarskontrakt"** på ett papper som alla signeras 4. **Bestäm ett datum för "Möte 5: Uppföljning"** (om ni vill) 5. **Fira med extra fika** (kan vara semlor, punsch, något festligt)

30-dagarskontrakt-mall: > "Vi, deltagarna i [Gruppnamn], lovar att före [Datum] göra följande: [Konkret handling]. Vi återkommer den [Datum] för att dela vad vi lärt oss. Signerat: [Namnteckningar]"

Alternativ för fortsatt engagemang

Alternativ 1: Fortsätta som studiecirkel

- **Tema:** "Subsidiaritet för [er stad/stadsdel]"
- **Fokus:** Gå djupare på ett område (mat, energi, omsorg)
- **Resurs:** Begär specialmaterial från svenskasubsidiaritet.se

Alternativ 2: Starta ett praktiskt projekt

- **Mat:** Inköpsring, kolonilot-gemenskap, "äta tillsammans"-kvällar
- **Energi:** Solcells-gruppköp, energisparklubb
- **Trygghet:** Trygghetsring på WhatsApp, "gå-buss" för barn
- **Stöd:** Mönsterbibliotek på svenskasubsidiaritet.se

Alternativ 3: Bli ambassadörer

- Bjud in kommunalrådet/regionpolitiker till ett möte
- Skriv insändare i lokal tidning
- Starta en cirkel i nästa kvarter/arbetsplats

Hur ni delar er lärdom (så att andra kan växa)

1. **Gå till svenskasubsidiaritet.se**
2. **Klicka "Dela din cirkels erfarenhet"**
3. **Fyll i kort formulär:**
 - Vilket område är ni från?
 - Vilket system fokuserade ni på?
 - Vad fungerade bra?
 - Vad skulle ni göra annorlunda?
 - Vilken handling valde ni?

Varför detta är viktigt: Era erfarenheter blir **mönster** i vårt bibliotek. Nästa grupp i Kiruna eller Malmö kan lära av er.

När det känns för stort...

Kom ihåg: 1. **Ingen förväntar sig att ni löser bostadskrisen.** En grannsamverkan kring potatis är en revolution i sin lilla skala. 2. **Tystnad är okej.** Gruppen kanske sover ett tag och vaknar till våren. 3. **Du är inte ensam.** Tusentals andra svenskar har samma frågor. Era tankar matar en större rörelse.

Sista ordet (till dig som cirkelledare)

Tack. Du har gjort något modigt – du har sagt ”kanske finns det ett annat sätt” och skapat ett utrymme för andra att utforska det tillsammans.

Oavsett vad som händer nu: Du har planterat ett frö. Det kanske gror direkt. Det kanske ligger i marken över vintern. Men du har brutit isen.

Det svenska folkhemmet byggdes inte i Stockholm. Det byggdes i precis sådana här rum, med kaffe, tystnad, och den envisa tron att gemensamt är bättre.

Materialet är öppet att använda, ändra och dela. Det enda vi ber om är att ni berättar vad ni lär er på vägen.

*Mer resurser, verktyg och inspiration finns på:
svensksubsidiaritet.se*

Träff 1: Det Svenska Paradoxen

”Vi har byggt världens mest effektiva system, men tappat bort mänskiskan i processen.”

Inledning (15 min)

Sverige är världskänt för våra system. Sjukvård, skola, omsorg. Men på senare år har något hänt. Köerna växer. Personalen går på knäna. Landsbygden töms.

Ikväll ska vi prata om varför **centralisering** – som fungerade så bra på 1900-talet – har blivit vårt största problem på 2000-talet.

Läsning (10 min)

Högläsning ur ”Manifest för Systemförståelse” (Del 1).

Nyckelbegrepp: * **Monokultur:** När man gör allt likadant överallt (effektivt men sårbart). * **Komplexitet:** När problem är unika och föränderliga (kräver lokala lösningar).

Diskussionsfrågor (45 min)

1. Var i din vardag möter du ”systemet”? (Försäkringskassan, Vårdcentralen, Skolan?)
2. Känner du att besluten som påverkar dig fattas nära eller långt borta?
3. Kan du ge ett exempel på när en ”standardlösning” inte passade din unika situation?

Hemuppgift

Till nästa gång: Ta med ett exempel på en lokal resurs (en person, en plats, eller en kunskap) som systemet ”missar” eller inte värdesätter.

Träff 2: Närhetskompassen

Inledning

Förra gången pratade vi om problemet. Nu ska vi lära oss att **diagnostisera** det. Vi använder ett verktyg som kallas ”Närhetskompassen”.

Övning: Mappa Makten (60 min)

Välj ett lokalt problem (t.ex. ”Skolmaten”, ”Busslinjen”, eller ”Äldreboendet”). Rita en triangel på ett papper och diskutera de tre hörnen:

Hörn 1: Makt (Var?)

- Vem bestämmer budgeten?
- Stockholm? Regionen? Eller vi här i rummet?

Hörn 2: Kunskap (Vem?)

- Vems kunskap räknas?
- Expertens statistik eller den som lever i verkligheten?

Hörn 3: Resiliens (Vad händer vid kris?)

- Om internet/strömmen går, fungerar det fortfarande?
- Är vi beroende av import eller klarar vi oss själva?

Diskussion

- Hur ser ”formen” på ert problem ut? Är det en spetsig triangel (centraliserad) eller en bred (lokal)?
- Vad skulle krävas för att flytta makten ett steg närmare oss?

Träff 3: Vad är Subsidiaritet?

Begreppet

Subsidiaritet är ett krångligt ord för en enkel tanke: ”*Ingen makt ska ligga högre upp än nödvändigt.*”

Eller på ren svenska: **Närstyre**.

Exempel på Närstyre

Diskutera dessa exempel. Är de möjliga här?

1. **Matgillen:** Istället för att bara handla på ICA, går 50 grannar ihop och köper direkt från bonden.
2. **Grannskapshus:** Istället för att alla äger varsin borrmaskin och gräsklippare, har kvarteret ett gemensamt förråd.
3. **Trygghetsringar:** Grannar som har en WhatsApp-grupp och ”går ronder” är effektivare än en polisbil som passerar en gång i veckan.

Diskussion (45 min)

- Vilket av dessa exempel känns mest lockande?
- Varför gör vi det inte redan? (Är det lagar som stoppar, eller bara vana?)
- ”Lagom” är svenskt. Hur hittar vi balansen mellan statlig trygghet och lokal frihet?

Träff 4: Från Ord till Handling

Inledning

Vi har gnällt, vi har analyserat, vi har drömt. Nu ska vi göra något.

Kartläggning: Våra Tillgångar (40 min)

Vi ska göra en ”Skattkarta” över vårt område. Fyll i:

- **Händer:** Vem kan snickra? Vem kan odla? Vem kan juridik?
- **Platser:** Finns det en tom lokal? En källare? En bit mark?
- **Hjärtan:** Vad brinner vi för gemensamt? (Barnens trygghet? Maten?)

Beslut

Välj **EN** liten sak ni kan göra inom 30 dagar. * *Exempel:* ”Starta en inköpsring för potatis.” * *Exempel:* ”Bjudा in kommunalrådet till ett möte om kompassen.”

Avslutning

Tack för att ni vågar tänka nytt. Gå in på **svensksubsidiaritet.se** och registrera er grupp för att få mer stöd.